Dosarul nr. 3-522/2026
2-26028086-12-3-06032026

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

15.07.2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîşcani)
Instanța compusă din :
Președintele ședinței, judecător specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ Igor Barbacaru
Grefier Cezara-Valeria Rotaru

examinând în ședință publică, acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Constantin Gurschi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil solicitat, încasarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

La 06.03.2026, Constantin Gurschi, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând :

- Anularea integrală a actelor administrative individuale defavorabile - refuzul CTAS Rîșcani și Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind recalcularea pensiei;

- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să dispună recalcularea și achitarea în beneficiul său a pensiei în cuantum de 80% din salariul lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023 - 31.12.2025, confirmat prin copia certificatului eliberat de Curtea Supremă de Justiție, cu indexarea corespunzătoare a noilor cuantumuri de pensie;

- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să dispună recalcularea și achitarea în beneficiul său a pensiei în viitor, conform prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție în exercițiu;

- Compensarea din contul pîrîtei a tuturor cheltuielilor de judecată suportate în această cauză, conform actelor justificative și confirmative anexate la dosar.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat următoarele : începând cu data de 28.09.1999 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, ca judecător, calculată în mărime de 80% față de salariul funcției de judecător (la acea etapă activând ca judecător al Curții de Apel Chișinău).

Ulterior a deținut funcțiile de judecător al Curții Supreme de Justiție, vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție și președinte al Colegiului penal, iar prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.65 din 11 aprilie 2014, a fost acceptată cererea sa de demisie din funcțiile de judecător al Curții Supreme de Justiție, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție și de președinte al Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție.

La 19.12.2025, a înaintat CTAS Rîșcani cererea privind recalcularea pensiei cuvenită, avînd ca temei adeverința eliberată de CSJ, privind cuantumurile salariilor judecătorilor în funcție.

Prin răspunsul CTAS Rîșcani din 15 ianuarie 2026, nr.72/25, după o reproducere a istoricului modului de stabilire, calculare și recalculare a pensiei sale, i s-a refuzat recalcularea pensiei solicitată, fiindu-i comunicat că aceasta va fi doar indexată.

Urmând procedura prealabilă, a contestat refuzul dat la Casa Națională de Asigurări Sociale, căreia i-a solicitat emiterea actului administrativ individual privind recalcularea și achitarea pensiei sale reieșind din cuantumul salariului vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023 - 31.12.2025.

Prin răspunsul CNAS nr. 144/26 din 17.02.2026, copia căruia l-a recepționat prin intermediul poștei la 03.03.2026, cererea sa a fost respinsă.

În motivarea refuzurilor recalculării solicitate autoritățile invocă operarea unor modificări în art.32 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr.544/1995, prin Legea nr.37 din 28.02.2020, prin care sintagma „Pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu", a fost exclus.

Consideră că această abordare a autorității pîrîte este vădit ilegală și neîntemeiată, contrară practicii judecătorești naționale cît și practicii CtEDO.

Or, potrivit prevederilor art.32 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544/1995, în vigoare pînă la data operării modificărilor citate supra, judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează tinîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Astfel, menționează reclamantul că a obținut un „bun" în sensul art. 1 Protocol nr. 1 CEDO, adică „un drept", înainte de adoptarea și intrarea în vigoare a modificării legale invocate, drept ce nu poate fi anulat printr-o normă ulterioară.

Este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

În acest sens, instanța urmează să ateste că reclamantul, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului judecătorului în exercițiu, este confirmat și de instanța de jurisdicție constituțională, care a statuat dreptul reclamantului la aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului judecătorului în exercițiu, accentuînd că dreptul subiectiv constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare; potrivit regulii generale legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Codul civil, în asemenea mod, invocă reclamantul că urma să beneficieze de recalcularea pensiei stabilită ca judecător, care urmează să se efectueze reieșind din cuantumul dreptului patrimonial dobândit, la caz, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări.

Asupra acestui aspect, în repetate rânduri, s-a pronunțat Curtea Constituțională:

a) HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE Nr.4 din 27.01.2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici.

Pct.3 [...] E de menționat că asigurarea materială, inclusiv asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii: Legea cu privire la Procuratură, Legea cu privire la statutul judecătorului, Legea serviciului public (cu modificările și completările ulterioare). Reglementarea juridică a asigurării cu pensii a acestor categorii de persoane se face exclusiv prin legile menționate, și nu prin Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat. Mai mult decît atît, nici Strategia reformei sistemului de asigurare cu pensii, aprobată de Parlament la 23 septembrie 1998, nici Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nu prevăd reducerea cuantumului pensiei și suspendarea plății pensiilor stabilite judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici. De menționat de asemenea că nici una din normele internaționale în vigoare nu prevede asemenea restricții. [...]

Astfel, examinând dosare concrete privind controlul constituționalității unor acte normative ce reglementează asigurarea cu pensii, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior. Diminuarea cuantumului sau suspendarea plății pensiei sînt posibile numai în cazurile în care la stabilirea ei au fost comise abuzuri sau alte încălcări ale legii.

În acest context este necesar de menționat următoarele. Potrivit art. 140 alin. (1) din Constituție, art. 26 alin. (7) și art. 28 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, legile și alte acte juridice sau unele prevederi ale lor își pierd puterea juridică la data adoptării hotărîrii Curții Constituționale și nu pot fi aplicate pe viitor. Hotărîrile Curții Constituționale sînt definitive, nu pot fi atacate, produc efect numai pentru viitor.

b) HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE Nr.9 din 30.03.2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.I pct.22 și art. II-V din Legea nr.358-XV din 31 iulie 2003 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”.

Pct.4 alin.(3) La determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

c) HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE Nr.19 din 18 octombrie 2011 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

29. În acest context, Curtea Constituțională reține că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

30. Curtea Constituțională reține că, dacă la început Curtea Europeană a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (Muller v. Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile noncontributive, spre o protecție mai largă.

31. În acest context, în cauza Stec și alții v. Marea Britanie (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că: „[...] 54. Atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale - indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor - această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.[...]”

32. Curtea reține că, în lumina jurisprudenței Curții Europene, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană se aplică fără a fi nevoie să se bazeze exclusiv pe relația între alocarea prestațiilor sociale și obligația de a plăti impozite sau alte contribuții (a se vedea, inter alia, Gaygusuz v. Austria, Hotărârea din 16 septembrie 1996, Willis v. Marea Britanie, Hotărârea din 11 iunie 2002, Stec și alții v. Marea Britanie, menționată supra).

d) HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE Nr.27 din 20.12.2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați.

77. La aprecierea corespunderii prevederilor legale contestate cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de articolul 46 din Constituție, Curtea Constituțională va ține cont de prevederile articolului 4 din Constituție în interpretarea normelor constituționale, invocate de autorii sesizărilor, în concordanță cu prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene.

78. Curtea reiterează că prin Hotărîrea nr.19 din 18 octombrie 2011, menționată supra, a statuat:

„ 29. În acest context, Curtea Constituțională reține că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sînt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzînd asistența socială și cea medicală.

30. Curtea Constituțională reține că, dacă la început Curtea Europeană a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (Muller v.Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă.

31. În acest context, în cauza Stec și alții v. Marea Britanie (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că:

“[...] 54. Atunci cînd un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale - indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor - această legislație trebuie să fie considerată ca generînd un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr.1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.[...]”

32. Curtea reține că, în lumina jurisprudenței Curții Europene, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană se aplică fără a fi nevoie să se bazeze exclusiv pe relația între alocarea prestațiilor sociale și obligația de a plăti impozite sau alte contribuții (a se vedea, inter alia, Gaygusuz v. Austria, Hotărârea din 16 septembrie 1996, Willis v. Marea Britanie, Hotărârea din 11 iunie 2002, Stec și alții v. Marea Britanie, menționată supra).”

79. Din jurisprudența Curții Constituționale, expusă la paragraful precedent, rezultă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art.46 și, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul cînd dreptul social respectiv este dobîndit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobîndit ar însemna dreptul la pensia ce se

află în plată care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei. În acest sens, Curtea susține aprecierea autorităților dată drepturilor diminuate prin normele contestate ca drepturi potențiale sau aleatorii.

Astfel, Curtea constată că normele contestate sunt compatibile cu protecția proprietății garantată de articolul 46 din Constituție și, implicit, de articolul 1 din Protocolul nr.1 Ia Convenția Europeană.

80. Curtea Constituțională respinge argumentele autorilor sesizărilor privind necesitatea aplicării la prezenta cauză a Hotărîrii nr. 9 din 30 martie 2004. Curtea apreciază ca inadecvată o paralelă între Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003, parțial declarată neconstituțională prin Hotărîrea Curții nr. 9 din 30 martie 2004, și legile contestate în prezenta cauză. Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003, prin dispozițiile sale, anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați, vizate și în sesizările care fac obiectul prezentei cauze. Astfel, în sensul constatărilor de la §79 supra, Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 aducea atingere unor drepturi de proprietate dobîndite - pensiilor aflate în plată.

Prin urmare, la determinarea pensiei pentru limita de vîrstă cuvenită reclamantului s-au aplicat prevederile art. 32 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, inclusiv în partea ce se referă la faptul că pensia judecătorului se recalculează tinîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

În acest context, având în vedere normele legale menționate mai sus, pensia cuvenită reclamantului urma a fi recalculată reieșind din cuantumul dreptului patrimonial dobândit, adică din mărimea salariului lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție în exercițiu, fără anumite limitări.

Potrivit informației obținute de la Curtea Supremă de Justiție, salariul lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție a constituit:

- în perioada 01.01.2020-31.12.2022-35990 lei;
- în perioada 01.01.2023 - 31.05.2023 - 37290 lei;
- în perioada 01.06.2023-31.12.2025-42750 lei.

Din discuțiile prealabile avute cu exponenta CTAS Rîșcani, în cadrul adresării verbale, a fost informat că pensia reclamantului se calculează din salariul de 35990 lei, ce a fost în vigoare pînă la 31.12.2022.

Prin urmare, dat fiind că de la 1 ianuarie 2023 pînă la 31 mai 2023 salariul de funcție echivalentă funcției deținute de reclamant a constituit 37290 lei, iar de la 01 iunie 2023 salariul de funcție este de 42750 lei, pensia cuvenită reclamantului urmează a fi recalculată, cu luarea în considerație a salariilor respective.

Totodată, la determinarea sumei finale a pensiei urmează a fi aplicat coeficientul de indexare prevăzut de lege.

Reglementări favorabile situației sale se regăsesc și în conținutul art.147 alin.(3) Cod administrativ, care expres indică că, un act administrativ individual de acordare periodică a prestațiilor materiale sau bănești se anulează sau se modifică cu efect pentru viitor și atunci cînd Curtea Supremă de Justiție schimbă practica judiciară existentă și aceasta este favorabilă persoanei îndreptățite.

Or, practica constantă a Curții Supreme de Justiție denotă obligarea CNAS la recalcularea corectă a pensiei și încasarea sumelor neachitate, avînd ca temei prevederile legale în vigoare la data obținerii dreptului, una din cele mai recente cauze fiind și încheierea CSJ pronunțată la 19.03.2025, dosarul nr. 3ra-504/24.

Potrivit prevederilor art.189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Reieșind din conținutul art206 alin.(1) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

Conform art.224 alin.(1) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Instanța de judecată trebuie să supună controlului judecătoresc prin prisma art.225 Cod administrativ actele și acțiunile pîrîtei care, pe lîngă încălcarea expresă a cadrului legal citat, nu și-a exercitat dreptul discreționar, ci a acționat stric în vederea limitării dreptului la proprietate a reclamantului, lipsindu-l de un bun stabilit prin lege; nu a luat în considerare toate faptele relevante, refuzînd neîntemeiat recalcularea și majorarea pensiei; nu a respectat limitele legale ale dreptului discreționar, extinzând prerogativele sale și asupra situațiilor apărute anterior prevederilor legale restrictive, cu încălcarea legii; nu și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, ci a acționat doar în direcția lipsirii reclamantului de un bun și refuzul recalculării cuantumului pensiei cuvenite lui.

În asemenea mod, avînd în vedere cele expuse supra, solicită reclamantul admiterea acțiunii.

Pârâtul, Casa Națională de Asigurări Sociale, la 12.03.2026, prin intermediul cancelariei Judecătoriei mun. Chișinău (sediul Rîșcani) a înaintat referință, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea opiniei sale de respingere a acțiunii, a invocat autoritatea pârâtă că potrivit prevederilor art.32 alin.(1) al Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul care a atins vârsta prevăzută la alin. (2) și confirmă vechimea în muncă generală și vechimea în muncă în funcția de judecător prevăzute la alin. (3) are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55% din salariul său mediu lunar, care, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de muncă generală prevăzută la alin. (3), se mărește cu 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul său mediu lunar.

Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar prevede principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar.

Astfel, conform prevederilor art. 10 al legii menționate, salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din partea fixă (salariu de bază, spor lunar pentru grad profesional, spor pentru deținerea titlului științific, onorific) și partea variabilă (spor pentru performanță, sporuri cu caracter specific).

Ținând cont de faptul, că în Legea nr.544/1995 nu este expres prevăzut modalitatea de determinare a salariului mediu lunar, la determinarea cuantumului pensiei pentru vechime în muncă a judecătorilor se utilizează partea fixă, salariu de bază și sporul lunar pentru gradul profesional.

Conform dosarului de pensionare al reclamantului, din data de 28.09.1999 acesta beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, ca judecător, calculată în mărime de 80% față de salariul funcției de judecător al Curții de Apel, funcție deținută la momentul stabilirii pensiei.

Prin Legea nr.60/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 16.05.2014, art.32 din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului a fost completat cu alin. alin.(3) și (4), conform cărora, pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile art.32 alin.(1) se

calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

Deoarece reclamantul nu era încadrat în câmpul muncii, pensia a fost recalculată de la 01.01.2013 și a constituit - 8500 lei lunar, de la 01.01.2014 - 15548 lei lunar, de la 01.04.2015 - 17272,00 lei lunar, de la 01.04.2016 - 21210,40 lei lunar, de la 01.04.2017 - 23386,40 lei lunar și de la 01.04.2018 - 26206,40 lei lunar.

La 01.12.2018 a intrat în vigoare Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care prevede și salariul lunar a judecătorilor din toate instanțele.

Astfel, începând cu 01.12.2018 pensia a fost recalculată în cuantum de - 28792,00 lei lunar.

Prin Legea nr.37/2020 pentru modificarea unor acte legislative art.32 din Legea nr.544/1995 alin.(1), textul „Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu" a fost exclus.

Totodată, articolul citat a fost completat cu alin.(1^1) cu după cum urmează: „pensiile stabilite conform prezentei legi se indexează în condițiile art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii", în vigoare la 01.01.2021.

Pe parcursul anilor 2021 - 2025 cuantumul pensiei a fost indexat conform art. 13 din Legea nr.156/1998 și constituie în prezent - 36633,68 lei lunar.

Dat fiind faptul, că cadrul normativ în vigoare nu prevede recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă, ca judecător odată cu majorarea salariului judecătorilor în exercițiu, temei legitim, de a recalcula pensia reclamantului, nu este.

În conformitate cu art. 224 Cod administrativ, (1) Examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale; b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

c) în baza unei acțiuni în realizare, obligă la acțiune, tolerare sau inacțiune, dacă o astfel de pretenție a reclamantului este întemeiată;

d) în baza unei acțiuni în constatare, constată existența sau inexistența unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul;

e) în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul;

f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Reieșind din cele expuse, Casa Națională de Asigurări Sociale, în conformitate cu art.224 alin.(l) lit. f) al Codului Administrativ solicită respingerea integrală a acțiunii reclamantului, ca fiind neîntemeiată (f.d.22-24).

În ședința de judecată de examinare şi soluționare în fond a acțiunii, reclamantul Gurschi Constantin, a solicitat admiterea acțiuni pe motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

Reprezentantul pârâtei, Casa Națională de Asigurări Sociale, în ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind înștiințat legal și instanța, în temeiul art.218 lit. d) Cod Administrativ, a dispus soluționarea acțiunii în lipsă.

Examinînd cererea de chemare în judecată, audiind explicaţiile părţilor, cercetînd probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanţa de judecată conchide că acţiunea urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ instanța de judecată reține următoarele.

În condițiile speței, decizia CTAS Rîșcani exprimată prin răspunsul nr.72/25 din 15.01.2026 și decizia CNAS, exprimată prin răspunsul nr.144/26 din 17.02.2026 (f.d.11, 13) constituie în sine acte administrative individuale defavorabile pentru Gurschi Constantin, pasibil controlului judecătoresc în ordinea contenciosului administrativ.

Or, conform art. 10 alin. (1) Cod Administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Art. 11 alin. (1) lit. a) Cod Administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 17 Cod Administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Cu referire la procedura prealabilă :

Instanța reține că reclamantul Gurschi Constantin la 03.02.2026 s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă prin care a solicitat anularea răspunsului CTAS Rîșcani din 15.01.2026 și emiterea actului administrativ individual privind recalcularea și achitarea pensiei sale reieșind din cuantumul salariului vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023 - 31.12.2025, confirmat prin copia certificatului eliberat de CSJ, precum și indexarea corespunzătoare a noilor cuantumuri de pensie (f.d.8-9).

Prin răspunsul CNAS nr.144/26 din 17.02.2026 adoptat în procedura prealabilă, cererea reclamantului a fost respinsă, menționând că cadrul normativ în vigoare nu prevede recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă, ca judecător odată cu majorarea salariului judecătorilor în exercițiu, respectiv, temei legitim de a recalcula pensia, nu este (f.d.13).

Nefiind de acord cu decizia CTAS Rîșcani, nr.72/25 din 15.01.2026 și decizia CNAS, nr.144/26 din 17.02.2026, la 06.03.2026 reclamantul s-a adresat în instanță cu prezenta acțiune.

Verificând acțiunile întreprinse de reclamant, în corelare cu cadrul legal abordat supra, instanța de judecată constată cu certitudine că reclamantul a urmat conduita prescrisă de lege în vederea tranșării pe cale extrajudiciară a litigiului iscat.

În privința termenului de contestare a actului evidențiat supra, instanța corelând momentul emiterii deciziei CNAS, nr.144/26 din 17.02.2026, adoptată în procedura prealabilă, cu momentul înaintării acțiunii în judecată - 06.03.2026, atestă întrunirea termenilor legali de valorificare a acțiunii.

Din conținutul acțiunii, prin prisma cadrului legal citat, rezultă că, Gurschi Constantin revendică un drept subiectiv vătămat şi repercusiunile negative generate de actele administrative individuale defavorabile contestate.

În urma analizei actului administrativ contestat, precum și a contextului solicitărilor formulate de reclamant, instanța constată că acțiunea dedusă judecații este o acțiune în obligare, conform prevederilor art. 206 Cod Administrativ.

Totodată, ținând cont de localizarea sediului autorității publice care a desfășurat activitatea administrativă contestată, în virtutea art. 191 alin. (1) și art. 196 Cod Administrativ se constată competența materială și teritorială a Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) în examinarea acțiunii de contencios administrativ dedusă judecății.

Prin urmare, instanța consideră că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) Cod Administrativ, nu se regăsesc.

În privința temeiniciei acțiunii în contenciosul administrativ instanța de judecată reține următoarele.

Conform art. 2 alin. (2) Cod Administrativ, anumite aspecte ce ţin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară şi nu contravine principiilor prezentului cod.

Conform art. 93 Cod Administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform art. 194 Cod Administrativ, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

Conform art. 219 Cod Administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Materialele cauzei atestă că, conform documentelor din dosarul de pensionare, s-a constatat, că începând cu 27.09.1999, Gurschi Constantin beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca judecător, stabilită conform prevederilor art. 32 al Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, calculată în mărime de 80% din salariul de funcție al judecătorului (la acea etapă activând ca judecător al Curții de Apel Chișinău), iar din 13.03.2020 beneficiază de pensia de judecător, vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, calculată în mărime de 80 % din salariu.

La 19.12.2025, Gurschi Constantin s-a adresat CTAS Rîșcani cu cerere privind recalcularea și indexarea pensiei reieșind din cuantumul salariului vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023-31.12.2025 cu indexarea corespunzătoare, conform certificatului cu privire la salariu al Curții Supreme de Justiție (fila 5, dosarul administrativ).

Prin răspunsul CTAS Rîșcani nr.72/25 din 15.01.2026 a fost respinsă cererea reclamantului, fiind menționat reclamantului că prin Legea nr.37 din 28.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative articolul 32 din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului alineatul (1), textul „Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătoeului în exercițiu”, a fost exclus. Dat fiind faptul că cadrul normativ în vigoare nu prevede recalcularea pensiilor pentru

vechime în muncă ca judecător odată cu majorarea salariului judecătorilor în exercițiu, temei legitim de a recalcula pensia reclamantului în calitate de judecător, nu este (fila 4, dosar administrativ).

La 03.02.2026, reclamantul Gurschi Constantin s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă prin care a solicitat anularea răspunsului CTAS Rîșcani din 15.01.2026 și emiterea actului administrativ individual privind recalcularea și achitarea pensiei sale reieșind din cuantumul salariului vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023-31.12.2025, confirmat prin copia certificatului eliberat de CSJ, precum și indexarea corespunzătoare a noilor cuantumuri de pensie (fila 1, dosar administrativ).

Prin răspunsul CNAS nr.144/26 din 17.02.2026 adoptat în procedura prealabilă, cererea reclamantului a fost respinsă, menționând că cadrul normativ în vigoare nu prevede recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă, ca judecător odată cu majorarea salariului judecătorilor în exercițiu, respectiv, temei legitim de a recalcula pensia, nu este (fila 3, dosar administrativ).

Exercitând controlul judiciar al actelor administrative contestate din perspectiva argumentelor participanților la proces, în limitele obiectului acțiunii și cercetând din oficiu situația de fapt și de drept a cauzei deduse judecății, instanța conchide că acestea urmează a fi anulate, conform raționamentelor ce succed infra.

Instanța reține că, la 04 aprilie 2014 a fost adoptată Legea nr. 60 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare de la 16 mai 2014), prin care a fost modificată și completată Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului

Urmare a modificărilor operate, art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului are următorul conținut: „(1) Judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu. (2) Prevederile alin. (1) se aplică și judecătorilor care au activat în instanțele internaționale, luându-se în calcul salariul mediu lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție. (3) Pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin. (1) se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. (4) În cazul în care judecătorii demisionați sunt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă”.

Totodată, art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 stabilește că, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Deci, în rezultatul modificărilor, judecătorii, care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, nu mai beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

La caz, prin Hotărîrea Parlamentului RM nr. 65 din 11.04.2014, Domnul Constantin Gurschi a fost eliberat la cerere din funcţiile de judecător al Curţii Supreme de Justiţie, de vicepreşedinte al Curţii Supreme de Justiţie şi de preşedinte al Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie.

În context, instanța reține că, în Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, Curtea Constituțională a menționat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi

posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

La fel, Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 prevede că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului.

Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că, cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Conform art. 28 alin. (1) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice

Totodată, art. 54 alin. (1) din Constituția RM prevede că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile, libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Prin urmare, în temeiul celor enunțate, instanța constată că dreptul social, cu privire la beneficierea de pensie pentru vechime în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, a fost dobândit de Gurschi Constantin anterior modificărilor din 04 aprilie 2014 (în vigoare din 16 mai 2014) operate la art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Or, la caz se reține că, începând cu 27.09.1999, Gurschi Constantin beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca judecător, stabilită conform prevederilor art. 32 al Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, calculată în mărime de 80% din salariul de funcție al judecătorului.

Respectiv, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea, prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

La rândul său, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 4 din 27.01.2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor procuraturii, funcționarilor publici, stipulează că, la adoptarea unor legi noi și altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în lege. Stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică.

Mai mult ca atât, dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor (...) au fost obținute prin munca prestată de aceștia, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majora pentru societate.

În acest context, statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care aceștia activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuția acestor funcționari determină faptul că statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari.

De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială. Instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special.

Mai mult, în hotărârea nr. 25 din 27.07.2017 Curtea Constituțională a RM menționează că, stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Totodată, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77 - 80, a ținut cont de prevederile art. 4 din Constituție și conform practicii sale și de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, reiterând că, drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intra totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală. În aceeași hotărâre, acceptând statuările CEDO de asimilare a dreptului la prestații sociale unui drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, s-a aliniat la jurisprudența CEDO, care pe parcurs a evoluat, „nu fără ambiguități în ceea ce privește prestațiile non contributive, spre o protecție mai largă, după cum sa mai menționat în context. La fel, în hotărârea specificată, s-a remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia: “53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege. 54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vârstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

În paragraful nr. 79 al Hotărârii precizate supra, entitatea de jurisprudență constituțională a concluzionat că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

În condițiile descrise, instanța consideră justificată solicitarea reclamantului privind obligarea CNAS să recalculeze și să achite acestuia pensia în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului de funcție a vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023-31.12.2025, conform certificatului Curții Supreme de Justiție nr.443 din 02.06.2025 (f.d.14) și conform legislației în vigoare, și pe viitor.

Instanța subliniază că, principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate la acest subiect este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr.40 din 29.11.1985 și nr.146 din 13.12.1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

Potrivit art. 4 alin. (2) al Constituției RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Ținând cont de prevederile normelor enunțate supra, instanța reține că toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor au efect doar pentru persoanele, care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp.

În acest context, instanța consideră neîntemeiate argumentele autorității publice pârâte precum că prin Legea nr. 37 din 28.02.2020 pentru modificarea unor acte legislative, Articolul 32 din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.63), cu modificările ulterioare, a fost modificată după cum urmează: la alineatul (1), textul „Pensia judecătorului se recalculează ţinîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exerciţiu." a fost exclusă și respectiv nu este temei legal privind recalcularea pesnsiei, or reclamantul a dobândit dreptul la pensie anterior operării modificărilor și completărilor vizate supra, iar o lege ulterioară, nu poate diminua conținutul unui drept dobândit anterior. De altfel, o asemenea abordare a autorității publice pârâte ar conduce la o discriminare nejustificată inadmisibilă.

Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenţie prevede că, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi de principiile generale ale dreptului internaţional. Dispoziţiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuţii, sau a amenzilor.

La acest capitol, instanța ține să precizeze că, art.47 alin.(2) din Constituție, garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor. Prin urmare, dreptul la pensie, se referă la drepturile incluse în categoria drepturilor sociale. Caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că ele nu au un caracter necondiţionat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiţii specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituţionale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituţional.

Astfel, la punerea în aplicare a dispoziţiilor constituţionale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte art. 54 alin. (4) din Constituţie, care prevede că, la angajarea dispoziţiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăţilor fundamentale, existenţa și substanţa acestor drepturi și libertăţi trebuie să fie păstrată, concluzie ce a fost reiterată în Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 5 din 10.04.2012, § 25.

În același sens, instanța notează că, potrivit art.4 din Constituția R. Moldova, (1) Dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile omului se interpretează şi se aplică în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte şi legile ei interne, prioritate au reglementările internaţionale.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale a RM nr.55 din 14.10.1999 privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituţia Republicii Moldova, a indicat: 1. Prin art. 4 din Constituţie se garantează nu numai drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, consacrate de Constituţie, dar şi principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional. Prin principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional se înţeleg principiile şi normele dreptului internaţional cu caracter general şi universal. 2. Prin sintagma ”celelalte tratate la care Republica Moldova este parte”, cuprinsă în art. 4 alin. (1) din Constituţie, se înţeleg tratatele internaţionale ratificate de către Republica Moldova, inclusiv tratatele internaţionale la care Republica Moldova a aderat, care sînt executorii pentru Republica Moldova. 3. Principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, tratatele internaţionale ratificate şi cele la care Republica Moldova a aderat sînt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova şi devin norme ale dreptului ei intern. 4. Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele internaţionale privind drepturile fundamentale ale omului şi legile interne ale Republicii Moldova, potrivit dispoziţiilor art. 4 alin. (2) din Constituţie, organele de drept sînt obligate să aplice reglementările internaţionale.

În conformitate cu prevederile art.36 din Codul administrativ (1) Instanţa de judecată competentă să soluţioneze acţiunile în contencios administrativ, este obligată să respecte principiul supremaţiei dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui sînt considerate valori supreme şi sînt garantate de stat. (2) Instanţele de judecată competente aplică principiul supremaţiei dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului.

Instanța reține că, în temeiul art.4 din Constituție și în sensul Hotărârii Curții Constituționale din Republica Moldova nr. 55/1999 privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituţia Republicii Moldova, Convenţia Europeană constituie o parte integrantă a sistemului de drept intern și, respectiv, prevederile ei trebuie aplicate direct ca o oricare altă lege a Republicii Moldova, ultima având prioritate faţă de restul legilor interne care îi contravin.

Astfel, CtEDO în jurisprudența sa, constată că în anumite circumstanțe, „speranța legitimă” de a obține un „bun” poate beneficia, de asemenea, de protecția prevăzută la art. 1 din Protocolul nr. 1. Astfel, în cazul în care un drept de proprietate face obiectul unei cereri, se poate considera că persoana îndreptățită are o „speranță legitimă” dacă există temei suficient pentru acest drept în legislația națională, de exemplu, în cazul în care există o jurisprudență consacrată a instanțelor interne care confirmă existența acestuia [a se vedea Kopecky împotriva Slovaciei (MC), nr. 44912/98, pct. 52, CEDO 2004-IX).

Reieșind din cele enunțate supra, instanța reliefează că, dreptul la pensie, se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale.

Suplimentar, este de reținut că, nu există nici un motiv plauzibil sau împrejurare concludentă care ar determina instanţa să se distanţeze de practica judiciară a Curții Supreme de Justiție degajată pe cauze similare cum ar fi : cauza Grib Gheorghe împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil (Decizia nr. 3ra-504/24 din 19.03.2025), care în consecinţă ar conduce la un reviriment al practicii judiciare și o abordare diferită.

În condițiile descrise supra, instanța concluzionează asupra temeiniciei acțiunii înaintate de reclamantul Gurschi Constantin, parțial și va dispune anularea Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Rîșcani nr.72/25 din 15.01.2026, precum și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.144/26 din 17.02.2026 adoptată în procedura prealabilă cu obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale prin oficiul teritorial competent, de a emite în privința reclamantului Constantin Gurschi, Decizia cu privire la recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023 – 31.12.2025,

precum și pe viitor, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995 (în redacția în vigoare la data de 28.09.1999).

Cu referire la cerința reclamantului privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța o va respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, partea care a pierdut procesul poate fi obligată, la cererea părții care a avut câștig de cauză, să compenseze cheltuielile de judecată suportate de aceasta, proporțional cu pretențiile admise.

Totodată, potrivit art. 96 alin. (1) și (1^1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică se compensează părții care a avut câștig de cauză în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, cu condiția ca partea să fi fost reprezentată în judecată de un avocat.

În speță, reclamantul nu a prezentat probe care să confirme suportarea efectivă a cheltuielilor de judecată solicitate spre compensare. În lipsa unor asemenea dovezi, instanța nu poate verifica existența, cuantumul și caracterul real al cheltuielilor pretinse.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin.(1) lit. b) Cod Administrativ, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Acțiunea de contencios administrativ înaintată de către Constantin Gurschi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil solicitat, încasarea cheltuielilor de judecată, ***se admite parțial***.

Se anulează Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Rîșcani nr.72/25 din 15.01.2026, precum și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.144/26 din 17.02.2026 adoptată în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Naţională de Asigurări Sociale prin oficiul teritorial competent, de a emite în privința reclamantului Constantin Gurschi, Decizia cu privire la recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului lunar al vicepreședintelui Curții Supreme de Justiție pentru perioada 01.01.2023 – 31.12.2025, precum și pe viitor, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995 (în redacția în vigoare la data de 28.09.1999).

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Igor Barbacaru